

Łódź 24/3 19

560/5

Planowany Komendanci!

Nie dawno przestatem na
rzece Surinholiego dwa długie
sprawdzenia z zagranic.
ni.

Głównym zagranicem
były postanowienia między
narodowej Komisji pracy.
Komisja ta ukonczyła obec.
nie swoje roboty i po za
postanowieniami, których
brałem przestatem, pisał.
notatki, aby niektóre jej
wniośki charakteru ogólnego
dostępne Komitetowi Dziel.
cin

z prośbą, aby one zostały
ty powieszone w sanym
khalzacji pakuj. - Wobec
tego wroshi: że nabrały
znaczenia szeregu, czego
i musi dobrze być, aby
by pałacy natury dwi-
drzeł się o tem. - Kopy
tych wroshów przesyłam.

Proszony jestem o za-
wiadomienie Komendanta
o tem, że z generałem Hen-
rysem przybędzie do Warsza-
wy robotnik Hr. Jan de
Castellane, prawnik mar.

szafka de Castellane,
znawca skarbów barba-
rskich. - Jest to człowiek zpo-
winiowany z polskimi ro-
dami, bardzo zycielny pol-
kom i gorąco pragnący być
dobrze widzianym przez
Komendanta. Hr. Kawery
Artowski - (jego krewny) - pro-
sił Panią Molsową i mnie
o listy polecające dla niego.

Proszę, aby adju-
tanta pana mi zwrócił, czy
por. Swirski otrzymał moje
listy i czy je Komendant
wi-

zreperować?

z głębinie zapamiętań

Rafel

Paryż
Lauriston 74

27/III 19

Ogólna sytuacja po-
lityczna pogorszyła się ostat-
nimi dniami. Przeciwna
oddaniu nam Główna z
przyległościami i koleją do
Mławy - są Anglicy (Lloyd
George), a przeciwno oddaniu
nam całego Śląska austriack-
kiego - są przyjaciele Czechów
t.j. Francuzi (Clemenceau).

Sytuacja z Gaudinem jest
o tyle ponury, że i po-
stawienie go przy Niemcach
uderzało by w pers'nie tylko
polską, ale i francuską..

Wczoraj odbył się duży
posiedzenie z Franklin-Boulton,
Honorat, Aubry etc. w sprawie
urządzenia Komitetu franco-
polonais, który zajmował by
się sprawami politycznymi,
honorowanymi i intelektual-
nymi (przeważnie, ednaż cho-
nowanymi).. Było to zebra-
nie poważne i musi stać się
w skutku brzemienne. Oż
padozas razinow francuzi

zauważyć państwa, że
Gdańsk musi być nasz, że
bez niego, i my narodzić się
nie będziemy mogli i oni nie
będą mieli możności postać.
Wi po drugiej stronie Wisły
silnego sprzymierzenia, który
jest im bezwzględnie potrzeb.
ny. - Będziemy starać się, aby
sfera parlamentarna miały
wpływ na Clemenceau. Dziś
Komisji czterech prezydentów
przystępuje do pierwszego kry-
terium ukończonego już prapch.
ty traktatu pokojowego. -
Chcemy nam na sercu, że po-

minio wszelkich myśli. Thór
nie możemy dojść do asda.
lecznego zatwierdzenia co da
gdańska projekta Komisji
Carbona. (da nas pomyslniej).
Komisja da stoi przy swajem
zdaniu dajcie uparcie.. Drw.
krakowi Llyod - George zwa.
cał im ich projekt.. Drw.
krakowi członkowie Komisji
odpowiadali, że nie w nim
zmienieć nie mogą..

LEWODAŁO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTKA GENERALNA

L. Dz. 560/5 Cmb. 31 / III 1919 r.
załącz. Wydział

Szanowny Komendancie,

Niedawno przesłałem na ręce Swirskiego dwa długie sprawozdania z załącznikami.

Głównym załącznikiem były postanowienia międzynarodowej Komisji Pracy. Komisja ta ukończyła obecnie swoje roboty i po za postanowieniami, których brulion przesłałem, postanowiła, aby niektóre jej wnioski charakteru ogólnego doręczyć Komitetowi Dziesięciu z prośbą, aby one zostały pomieszczone w samym traktacie pokoju. - Wobec tego wniosku te nabrały znaczenia szczególniejszego i może dobrze by było, ażeby polscy robotnicy dowiedzieli się o tem. - Kopję tych wniosków przesyłam.

Proszony jestem o zawiadomienie Komendanta o tem, że z generałem Henrysem przybędzie do Warszawy rotmistrz hr. Jan de Castellane, prawnuk marszałka de Castellaane, znawca stosunków barkańskich. Jest to człowiek spowinowacony z polskimi rodzinami, bardzo życzliwy Polakom i gorąco pragnący być dobrze widzianym przez Komendanta. Hr. ksawery Orłowski - jego krewny / prosił Panią Motzową i mnie o listy polecające dla niego.

Proszę, ażeby adjutantura dała mi znać, czy porucznik Swirski otrzymał moje listy i czy je Komendantowi zreferował.

Z głębokim szacunkiem

PATEK m.p.

Paryż
Lauriston 74
27/III.19.

Ogólna sytuacja polityczna pogorszyła się ostatnimi dniami. - Przeciwno oddaniu nam Gdańska z przyległościami i kolejną do Mławy - są Anglicy / Lloyd Georges /, a przeciwno oddaniu nam całego Śląska austriackiego - są przyjaciele Czechów t.j. Francuzi / Clemenceau /.

Sytuacja z Gdanskim jest o tyle pomyślniejsza, że pozostawienie go przy Niemcach uderzało by w pierś nie tylko polską, ale i francuską.

Wczoraj odbyliśmy duże posiedzenie z Franklin-Bouillon Honorat, Aubry etc. w sprawie urządzenia Komitetu franco - polonais, który zajmował by się sprawami politycznymi, ekonomicznymi i intelektualnymi / przeważnie jednak ekonomicznymi /. Było to zebranie poważne i może stać się w skutku brzemienne. Otóż podczas rozmów francuzi zawzięcie powtarzali, że Gdańsk musi być nasz, że bez niego i my rozwijać się nie będziemy mogli i oni nie będą mieli możliwości posiadania po drugiej stronie Niemiec silnego sprzymierzenia, który jest im bezwzględnie potrzebny. - Będziemy starać się, aby sfery parlamentarne wywarły wpływ na Clemenceau. Dziś Komisja Czterech Prezydentów przystępuje do pierwszego czytania ukończonego już projektu traktatu pokojowego.

Cieężko nam na sercu, że pomimo wszelkich wysiłków nie możemy dojść do ostatecznego zatwierdzenia co do Gdańska projektu Komisji Cambona / dla nas pomyślniej /.

Komisja ta stoi przy swoim zdaniu dosyć uparcie. Dwukrotnie Lloyd - George zwracał im ich projekt. Dwukrotnie członkowie Komisji odpowiadali, że nic w nim zmienić nie mogą.

Rachel
24/III

CLAUSES DONT L'INSERTION AU TRAITE
DE PAIX EST PROPOSEE

Les Hautes Parties Contractantes déclarent accepter les principes ci-après et s'engagent à en poursuivre la réalisation conformément aux indications qui seront données, en ce qui concerne leur application, par la Conférence internationale du travail.

1) Ni en droit ni en fait le travail d'un être humain ne peut être assimilé à une marchandise ou à un article de commerce.

2) Le droit d'association et de coalition est garanti aux employeurs et aux travailleurs pour toutes fins non contraires aux lois.

3) Aucun enfant ne sera admis au travail dans l'industrie ou le commerce avant l'âge de 14 ans, de manière à sauvegarder le développement de ses forces et de son instruction.

Entre 14 et 18 ans les jeunes garçons et les jeunes filles ne pourront être employés qu'à un travail compatible avec leur développement physique et sous la condition que leur instruction professionnelle ou générale continue à être assurée.

4) Tout travailleur a droit à un salaire lui assurant un niveau de vie convenable en rapport avec la civilisation de son temps et de son pays.

5) Salaire égal, sans distinction de sexe, pour un travail égal en quantité et en qualité.

6) Pour tous les travailleurs, repos hebdomadaire comprenant le dimanche; en cas d'impossibilité repos équivalent.

7) Limitation des heures de travail dans l'industrie sur la base de 8 heures par jour ou de 48 heures par semaine, sauf exception pour les pays dans lesquels les conditions climatiques, le développement rudimentaire de l'organisation industrielle, ou d'autres circonstances spéciales déterminent une différence notable dans le rendement du travail.

Pour ces pays, la Conférence internationale du travail indiquera les bases à adopter lesquelles devront être approximativement équivalentes à celles mentionnées ci-dessus.

8) Les travailleurs étrangers légalement admis dans un pays et leur famille, auront droit pour tout ce qui concerne leur condition de travailleurs et les assurances sociales, au même traitement que les nationaux des pays dans lesquels ils résident.

9) Tous les Etats devront organiser un service d'inspection du travail pour assurer l'application des lois et règlements relatifs à la protection des travailleurs; ce service devra comprendre des femmes.

560 / T

CLAUSES DONT L'INSERTION AU TRAITE DE PAIX
EST PROPOSÉE.

Les hautes Parties Contractantes déclarent accepter les principes ci-après et s'engagent à en poursuivre la réalisation conformément aux indications qui seront données, en ce qui concerne leur application, par la Conférence internationale du travail.

1.) Ni en droit ni en fait le travail d'un être humain ne peut être assimilé à une marchandise ou à un article de Commerce.

2.) Le droit d'association et de coalition est garanti aux employeurs et aux travailleurs pour toutes fins non contraires aux lois.

3.) Aucun enfant ne sera admis au travail dans l'industrie ou le commerce avant l'âge de 14 ans, de manière à sauvegarder le développement de ses forces et de son instruction.

Entre 14 et 18 ans les jeunes garçons et les jeunes filles ne pourront être employés qu'à un travail compatible avec leur développement physique et sous la condition que leur instruction professionnelle ou générale continue à être assurée.

4.) Tout travailleur a droit à un salaire lui assurant un niveau de vie convenable en rapport avec la civilisation de son temps et de son pays.

5.) Salaire égal, sans distinction de sexe, pour un travail égal en quantité et en qualité.

6.) Pour tous les travailleurs repos hebdomadaire comprenant le dimanche en cas d'impossibilité repos équivalent.

7.) Limitation des heures de travail dans l'industrie sur la base de 8 heures par jour ou de 48 heures par semaine, sauf exception pour les pays dans lesquelles les conditions climatiques, le développement rudimentaire de l'organisation industrielle, ou d'autres circonstances spéciales déterminent une différence notable dans le rendement du travail.

Pour ces pays la Conférence Internationale du travail indiquera les bases à adopter lesquelles devront être approximativement équivalentes à celles mentionnées ci-dessus.

8.) Les travailleurs étrangers légalement admis dans un pays et leur famille, auront droit pour tout ce qui concerne leur condition de travailleurs et les assurances sociales au même traitement que les nationaux des pays dans lesquels ils résident.

9.) Tous les Etats devront organiser un service d'inspection du travail pour assurer l'application des lois et règlements relatifs à la protection des travailleurs ce service devra comprendre des femmes.

CLAUSES DONT L'INSERTION AU TRAITE DE PAIX
EST PROPOSÉE.

Les hautes Parties Contractantes déclarent accepter les principes ci-après et s'engagent à en poursuivre la réalisation conformément aux indications qui seront données, en ce qui concerne leur application, par la Conférence internationale du travail.

1.) Ni en droit ni en fait le travail d'un être humain ne peut être assimilé à une marchandise ou à un article de Commerce.

2.) Le droit d'association et de coalition est garanti aux employeurs et aux travailleurs pour toutes fins non contraires aux lois.

3.) Aucun enfant ne sera admis au travail dans l'industrie ou le commerce avant l'âge de 14 ans, de manière à sauvegarder le développement de ses forces et de son instruction.

Entre 14 et 18 ans les jeunes garçons et les jeunes filles ne pourront être employés qu'à un travail compatible avec leur développement physique et sous la condition que leur instruction professionnelle ou générale continue à être assurée.

4.) Tout travailleur a droit à un salaire lui assurant un niveau de vie convenable en rapport avec la civilisation de son temps et de son pays.

5.) Salaire égal, sans distinction de sexe, pour un travail égal en quantité et en qualité.

6.) Pour tous les travailleurs repos hebdomadaire comprenant le dimanche en cas d'impossibilité repos équivalent.

7.) Limitation des heures de travail dans l'industrie sur la base de 8 heures par jour ou de 48 heures par semaine, sauf exception pour les pays dans lesquelles les conditions climatiques, le développement rudimentaire de l'organisation industrielle, ou d'autres circonstances spéciales déterminent une différence notable dans le rendement du travail.

Pour ces pays la Conférence Internationale du travail indiquera les bases à adopter lesquelles devront être approximativement équivalentes à celles mentionnées ci-dessus.

8.) Les travailleurs étrangers légalement admis dans un pays et leur famille, auront droit pour tout ce qui concerne leur condition de travailleurs et les assurances sociales au même traitement que les nationaux des pays dans lesquels ils résident.

9.) Tous les Etats devront organiser un service d'inspection du travail pour assurer l'application des lois et règlements relatifs à la protection des travailleurs et ce service devra comprendre des femmes.

Regulamin, proponowany do włączenia do traktatu pokojowego.

Strony oświadczają, iż przyjmują zasady niżejwymienione i mają zamiar dążyć do ich zrealizowania zgodnie ze wskazaniami, udzielonemi w tej sprawie przez Międzynarodową Konferencję Pracy.

- 1) Ani prawnie, ani faktycznie praca człowieka nie może być zrównana z towarem lub z przedmiotem handlu.
- 2) Prawo asocjacji i koalicji przysługują pracodawcom i robotnikom we wszystkich wypadkach nie sprzecznych z prawem.
- 3) Dzieci do lat 14. w żadnym wypadku nie będą dopuszczane do pracy w handlu lub przemyśle, by tym sposobem ochronić rozwój ich sił i wykształcenia.
Dzieci w wieku od 14 do 18 lat (bez różnicy płci) będą dopuszczane tylko do robót, odpowiadających ich rozwojowi fizycznemu i pod warunkiem, by ich wykształcenie profesjonalne, lub ogólne było nadal za-
bezpieczone.
- 4) Każdy robotnik może żądać wynagrodzenia, zabezpieczającego mu porządną tryb życia, zgodnie z cywilizacją jego kraju i jego epoki.
- 5) Ustanawia się jednakowe wynagrodzenie robotników za jednakową pracę.- dla kobiet i dla mężczyzn.
- 6) Dla wszystkich robotników jeden dzień odpoczynku w tygodniu w niedzielę - w razie niemożliwości odpoczynku w tym dniu-odpoczynek równoznaczny.
- 7) Ograniczenie ilości godzin pracy w przemyśle na podstawie 8-ego godzinnego dnia pracy, lub 48 godzin pracy w tygodniu, za wyjątkiem krajów, w których warunki klimatyczne, organizacja przemysłu i inne specjalne warunki, zmuszają do przeprowadzenia znacznych zmian w rozkładzie pracy.
Dla tych krajów Międzynarodowa Konferencja Pracy oznaczy podstawy, które w przybliżeniu będą musiały odpowiadać niżejwymienionym:
- 8) Robotnicy obcokrajowcy, prawnie osiedleni z rodzinami w danym kraju, mają prawo do tych samych warunków pracy i zabezpieczenia państwowego, które przysługują robotnikom-stałym mieszkańcom kraju.
- 9) Wszystkie Państwa będą musiały zorganizować inspekcję pracy by zabezpieczyć przestrzeganie praw i regulaminów dotyczących ochrony robotników. Do inspekcji tej będą przyjmowane i kobiety.

Regulamin, proponowany do włączenia do traktatu pokojowego.

Strony oświadczają, iż przyjmują zasady niżejwymienione i mają zamiar dążyć do ich zrealizowania zgodnie ze wskazaniami, udzielonymi w tej sprawie przez Międzynarodową Konferencję Pracy.

- 1) Ani prawnie, ani faktycznie praca człowieka nie może być zrównana z towarem lub z przedmiotem handlu.
- 2) Prawo asocjacji i koalicji przysługują pracodawcom i robotnikom we wszystkich wypadkach nie sprzecznych z prawem.
- 3) Dzieci do lat 14. w żadnym wypadku nie będą dopuszczane do pracy w handlu lub przemyśle, by tym sposobem ochronić rozwój ich sił i wykształcenia.
Dzieci w wieku od 14 do 18 lat (bez różnicy płci) będą dopuszczane tylko do robót, odpowiadających ich rozwojowi fizycznemu i pod warunkiem, by ich wykształcenie profesjonalne, lub ogólne było nadalxx zabezpieczonym.
- 4) Każdy robotnik może żądać wynagrodzenia, zabezpieczającego mu porządny tryb życia, zgodnie z cywilizacją jego kraju i jego epoki.
- 5) Ustanawia się jednakowe wynagrodzenie robotników za jednakową pracę.- dla kobiet i dla mężczyzn.
- 6) Dla wszystkich robotników jeden dzień odpoczynku w tygodniu w niedzielę - w razie niemożliwości odpoczynku w tym dniu-odpoczynek równoznaczny.
- 7) Ograniczenie ilości godzin pracy w przemyśle na podstawie 8-ego godzinnego dnia pracy, lub 48 godzin pracy w tygodniu, za wyjątkiem krajów, w których warunki klimatyczne, organizacja przemysłu i inne specjalne warunki, zmuszają do przeprowadzenia znacznych zmian w rozkładzie pracy.
Dla tych krajów Międzynarodowa Konferencja Pracy oznaczy podstawy, które w przybliżeniu będą musiały odpowiadać niżejwymienionym:
- 8) Robotnicy obcokrajowcy, prawnie osiedleni z rodzinami w danym kraju, mają prawo do tych samych warunków pracy i zabezpieczenia państwowego, które przysługują robotnikom-stałym mieszkańcom kraju.
- 9) Wszystkie Państwa będą musiały zorganizować inspekcję pracy by zabezpieczyć przestrzeganie praw i regulaminów dotyczących ochrony robotników. Do inspekcji tej będą przyjmowane i kobiety.

560/T

Do

MINISTERSTWA OCHRONY PRACY I OPIEKI
SPOŁECZNEJ.

Adjutantura Generalna przesyła
w załączeniu informacje o Paryskiej Komisji
Pracy na podstawie danych, zawartych w listach
p . Patka do Naczelnika Państwa.

Pan Patek podkreśla w swym liście
konieczność podania do publicznej wiadomości
przez prasę owych wniosków charakteru ogólnego,
które mają wejść w tekst traktatu pokojowego .
Sprawą więc poinformowania prasy
o pracach i wnioskach Paryskiej Komisji
zechce ewentualnie zająć się Ministerstwo
Ochrony Pracy.

Major i Adjutant Generalny.

560/T

Do

Wielmożnego Pana ^{cy}ZIEMIENCKIEGO
Posła na Sejm Ustawodawczy
Przewodniczącego Komisji Pracy

w Warszawie.

Adjutantura Generalna przesyła w za-
łączeniu informacje o Paryskiej Komisji Pracy
na podstawie danych, zawartych w raportach p. Pat-
ka, przesłanych na ręce Naczelnika Państwa.

Major i Adjutant Generalny.

1 załącznik.

PARYSKA KOMISJA PRACY.

Sprawą Międzynarodowego Prawodawstwa, dotyczącego organizacji pracy zajmowała się w Paryżu osobna Komisja Pracy pod prezydencją Gompersa /Ameryka/. Brały w niej udział: Ameryka, Anglja, Francja, Włochy, Japonja, Belgja, Polska, Czechy i Kuba. Francję reprezentował Minister Pracy, Colliard, Belgję - Minister Vendervelde i prof. Mahaim. Polskę - p. Patek i hr. Zóltowski, jako jego zastępcę. Podstawą dyskusji był projekt ustawy, przedstawiony przez Anglję. Zatwierdzony przez Konferencję ostateczny projekt będzie rozesłany poszczególnym mocarstwom do ratyfikowania. Na podstawie ratyfikowanego projektu odbyć się ma pierwszy zjazd reprezentantów w październiku 1919 r. w Waszyngtonie.

W połowie marca Komisja ukończyła swe prace i postanowiła wnioski charakteru ogólnego doręczyć Komitetowi Dziesięciu z prośbą o pomieszczenie ich w samym traktacie pokoju.

Oto one:

"" REGULAMIN, PROPONOWANY DO WŁACZENIA DO TRAKTATU POKOJOWEGO:

Strony oświadczają, iż przyjmują zasady niżej wymienione i mają zamiar dążyć do ich zrealizowania zgodnie ze wskazaniami, udzielonemi w tej sprawie przez Międzynarodową Konferencję Pracy:

1/ Ani prawnie, ani faktycznie praca człowieka nie może być zrównana z towarem lub z przedmiotem handlu,

2/ Prawo assocjacji i koalicji przysługuje pracodawcom i robotnikom we wszystkich wypadkach nie sprzecznych z prawem,

3/ Dzieci do lat 14-tu w żadnym wypadku nie będą dopuszczane do pracy w handlu lub przemyśle, by tym sposobem ochronić rozwój ich sił i wykształcenia.

Dzieci w wieku od 14 do 16 lat /bez różnicy płci/ będą dopuszczane tylko do robót, odpowiadających ich rozwojowi fizycznemu i pod warunkiem, by ich wykształcenie profesjonalne, lub ogólne były nadół zabezpieczonem.

4/ Każdy robotnik może żądać wynagrodzenia robotników ~~zabezpieczającego~~ zabezpieczającego mu porządną tryb życia, zgodnie z cywilizacją jego kraju i jego epoki.

5/ Ustanawia się jednakowe wynagrodzenie robotników za jednakową pracę - dla kobiet i dla mężczyzn.

6/ Dla wszystkich robotników jeden dzień odpoczynku w tygodniu w niedzielę - w razie niemożliwości odpoczynku w tym dniu - odpoczynek równoznaczny.

7/ Ograniczenie ilości godzin pracy w przemyśle na podstawie 8-godzinnego dnia pracy, lub 48 godzin pracy w tygodniu, za wyjątkiem krajów, w których warunki klimatyczne, organizacja przemysłu i inne specjalne warunki, zmuszają do przeprowadzenia znacznych zmian w rozkładzie pracy.

Dla tych krajów Międzynarodowa Konferencja Pracy oznaczy podstawy, które w przybliżeniu będą musiały odpowiadać niżej wymienionym:

8/ Robotnicy obcokrajowcy, prawnie osiedleni z rodzinami w danym kraju mają prawo do tych samych warunków pracy i zabezpieczenia państwowego, które przysługują robotnikom-stałym mieszkańcom kraju.

9/ Wszystkie państwa będą musiały zorganizować inspekcje pracy, by zabezpieczyć przestrzeganie praw i regulaminów, dotyczących ochrony robotników. Do inspekcji tej będą przyjmowane i kobiety "".